

is yours... just as

THE
HUGO
AWARD
FOR
BEST
SCIENCE
FICTION
BOOK
OF THE
YEAR

តើខេត្តបៀវិជ្ជ... ‘អស់មានុយ’

୧୮

ให้แห่งน้ำไปเบหรฯ เพื่อนฝูงก็ได้ฝากปุจฉาตาม
ลิงเรืองให้ญ่า ที่เกี่ยวโยงกับประวัติศาสตร์การ
ของไทยสlog เรื่อง ชึ่งลัวเป็นประเด็นที่มีส่วน
ห้องกับเกียรติศักดิ์ เกียรติศักดิ์ของสถาบันอัยการ
ที่เป็น代理人ใจของข้าราชการอัยการทุกคน อย่าง
คดญ

บุจชาที่หนึ่งคือ...พระบาทสมเด็จพระปุทธรอดฟ้า
จุฬาโลกมหาราช พระปฐมบรมวงศ์เจ้ากรีแห่งกรุง
รัตนโกสินทร์ เคยดำรงตำแหน่ง “ยกกระเบื้อง” หรือ
“อัยการ” มาแล้วจริงหรือ?

บุคคลที่สอง...ท่านของสถาบัน “อยการ” และอาจารย์หน้ากากที่อันแท้จริงของพนักงานอัยการในฐานะทนายแพ่งคดีผู้ทรงเกียรติ มีมาอย่างไร? เพื่อให้ชั่วrunหลังได้รับรู้และเป็นวิทยาทานถึกด้วย

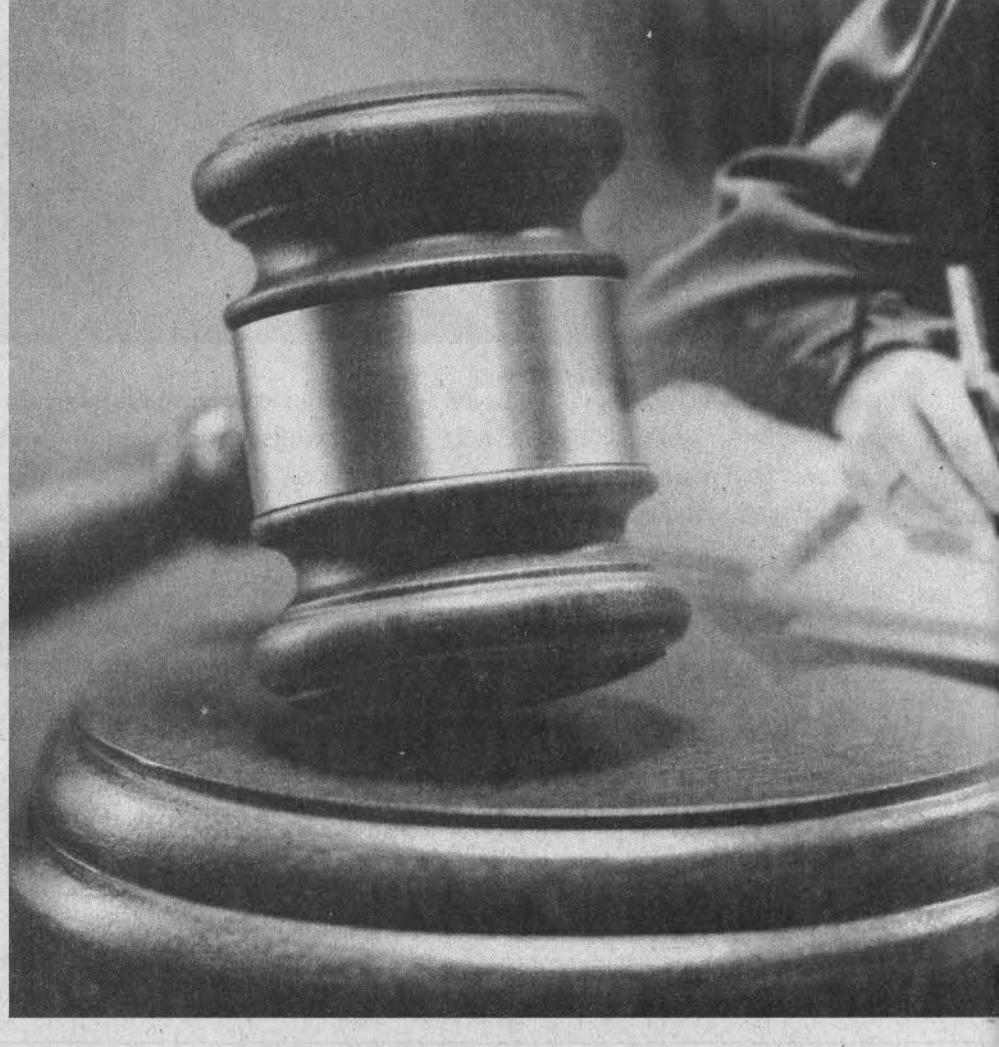
ผู้เชี่ยวชาญในฐานะที่เคยดำรงตำแหน่งกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิมาก่อน และใกล้ชิดกับสถาบันน้อยการเพื่อนำมางานพอครว จึงได้ทำการศึกษาด้านครัวใน “อัยการไทย” พนบว...

ด้วยการ “ยกกระบวนการ” หรือขอความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจโดยตรง

พระบรมราชโองการฯ ลงนามในวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓
พระบรมราชโองการฯ ลงนามในวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

“ເນື່ອພະບານມາຍີໄດ້ 21 ພຣມາ ຖຽນພວກເປົ້າປະເທດ

กิจชอยู่วัดมหาธาตยได้ 1 พระยา ตามนวชแล้วเข้ารับราชการเป็นมหาดเล็กหลวงในแผ่นดินพระเจ้าอุทุมพร (ขุนหลวงดอกมะเดื่อ) กษัตริย์องค์ที่ 33 แห่งกรุงศรีอยุธยา ต่อมาได้วาhamงคลกับชิดในการบูรณะเชียงใหม่ ที่ตำบลล้มพوا แขวงเมืองสมุทรลงความอญู่ต่อเมืองราชบูรี จึงเสด็จออกไปรับราชการอยู่ที่เมืองราชบูรี ได้ดำเนิน “หลวงยกพระบัตร” เมื่อพระชนม์ 25 พรรษา ขณะนั้นพุทธศักราช 2305 ต่อมามีกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พวกข้าศึกแล้ว พระเจ้าตากลิมหาราชสถาปนากรุงธนบูรีขึ้นเป็นราชธานี จึงเสด็จเข้ามารับราชการอยู่ในพระราชอากรธนบูรีเมื่อปี พ.ศ.2312 ขณะทรงพระชนมายุ 32 พรรษา ได้เป็นที่พระราชวินิจฉัยในกรมพระดำรงราชรัตน์ ราชการเป็นกำลังสำคัญของพระเจ้ากรุงธนบูรี ทำการศึกสังคมกับพม่า และรวมรวมอาณาเขตประเทศหลาภูเขาครั้ง จนได้ยกตำแหน่งเป็นพระยาเมราช เจ้าพระยาภักดี และลุนธรรมอัจฉริยะพราหมณ์ชั้นต่ำ แล้วต่อหน่วยมีอิทธิ

พิพิธภัณฑ์อัยการไทย

(พ.ศ.2436) นั้น ดำเนินการบัตรกิจกรรมมือถือ ในทุกหัวเมืองมณฑล คำว่า “ยกระบัตร” ได้เปลี่ยนมาเรียกชื่อว่า “อัยการ” เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2459 ตามพระราชโองการประกาศรวมพนักงานอัยการฉบับลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2458

อย่างเงียบ เดิมต้องร่วง圯ราคาน้ำมนต์ ยังคงรักษา
คำว่า “ยกกระเบื้อร์” ไว้เรียกว่า “ยกกระเบื้อรัตนผล”
และ “ยกกระเบื้อรเมือง” แต่ครั้นสมเด็จพระมหาภูเก็ลล์
เจ้ายุทธห้วย เมื่อได้ทอดพระเนตรตรวจดูร่างเหล้า มีพระ
ราชคำวิว่า คำว่า “ยกกระเบื้อร์” ตามความหมายดังเดิม
สมัยโบราณนั้นคงเปลี่ยนไปมากแล้ว ความหมายเดิมนั้น
อย่างหนึ่ง แต่เมื่อเล็ต็จในการพระยาดำรงราชานุภาพ
ทรงนำมำใช้ในข้อบังคับลักษณะปกครองทั่วเมือง ร.ศ.

นั้น เที่นว่าดูไม่มีมูลอย่างไร นอกจากที่สมมุติขึ้นดื้อๆ อย่างนั้นเองดูเหมือนการประยาดำเนิร์ฯ จะต้องประลังค์ แต่เพียงใช้พักษ์ที่เก่า เพื่อให้มีพร้อม เจ้าเมือง ปลัด ยก กระบัตร อย่างใบราณเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นเมื่อจะเปลี่ยนอักษรมาเขียนกระหงยุทธธรรมนั้นแล้วควรจะเปลี่ยนเรียกตามแห่งนี้ 'ยกกระบัตร' ว่า 'อ้ายการ' และคำว่า 'ยกกระบัตร' นั้น จะได้ยกไปใช้หน้าที่ได้หน้าที่หนึ่ง แล้วเด็กกระหงจะหายใจหายใจเสียงสิบ"

การรัฐธรรมนูญมาใช้เชิงเดียวกับการประชุมตุณ โดยมากก็ไม่ใช่คำสำหรับอัยการ เพราะจะนับนั้น นอกจาก นามที่มีความแปลได้เป็นด้วยกิจของยการโดยตรง เช่น “หลวงทรงสารนิติ” และพวทนามที่มีคำว่า “อัยการ” หรือ “วรัยการ” “อัยกิจ” ฯลฯ และนามที่พอเหยียดให้ได้ เช่น “หลวงบริหารชนชาติกรรณ์” (ราชทินนามกรรมวัง-ยก กระบัวตรัสมัยเก่า) หรือ “พระวุฒิภาคภักดี” (ราชทินนาม กรรมวัง-ยกกระบัวตรัสมัยเก่า) ดังนี้แล้วนามที่เคยใช้เป็น

ถึงเรื่องใหญ่ๆ ที่เกี่ยวโยงกับประวัติศาสตร์การปกครองของไทยสองเรื่อง ซึ่งล้วนเป็นประเด็นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเกียรติศักดิ์เกียรติคุณของสถาบันอัยการ อันเป็นที่น่าภาคภูมิใจของข้าราชการอัยการทุกคน อย่างมีนัยสำคัญ

ปุจฉาที่หนึ่งคือ...พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นบรมราชนารี ทรงเป็นบรมวงศ์สักกะเรืองกรุงรัตนโกสินทร์ เคยดำรงตำแหน่ง “ยกกระเบื้าร” หรือ “อัยการ” มาแล้วจริงหรือ?

ปุจจาที่ส่อง...ที่มาของสถาบัน “อัยการ” และอำนาจหน้าที่อันแท้จริงของพนักงานอัยการในฐานะหน่วยแผ่นดินผู้ทรงเกียรติ มีมาอย่างไร? เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้รับรู้ และเป็นวิทยาทานอีกด้วย

ผู้เขียน ในฐานะที่เคยดำรงตำแหน่งกรรมการยัยการผู้ทรงคุณวุฒิมา ก่อน และใกล้ชิดกับสถาบันนี้อย่างแท้จริง จึงได้ทำการศึกษาด้านคว้าใน “ยัยการไทย” พบว่า...

ดำเนิน “ยกกรรมการ” หรือซึ่งว่า “อัยการ” ในปัจจุบันนี้ในประวัติศาสตร์ปราากฎว่า

พระบาทสมเด็จพระปุทธรอดฟ้าฯ กล่าวทรงทราบว่า
พระบรมราชโองการที่ทรงได้โปรดเกล้าฯ ให้ลงนามในพระราชบัญญัตินี้ นับเป็น
การประกาศให้เป็นกฎหมายที่สำคัญยิ่ง ดังนั้น จึงทรงได้โปรดฯ ให้ลงนามในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร

เมื่อพุทธศักราช 2325 โดยความประภูมิในพระราชนครินทร์ ผู้คนต่างๆ มีว่า

“เมื่อพระชนมายุได้ 21 พรรษา ทรงผนวชเป็นพระ
ภิกษุอยู่วัดมหาธาตุได้ 1 พรรษา ลานนาชาลแล้วเข้ารับ^๑
ราชการเป็นมหากาดเล็กหลวงในแผ่นดินพระเจ้าอุทุมพร
(ขุนหลวงดอกมะเดื่อ) กษัตริยองค์ที่ 33 แห่งกรุง
ศรีอยุธยา ต่อมามาได้วาหนงคงกับมีด้าในพระบูลเครชรูป
ที่ดำเนินล้อมพวฯ แขวงเมืองสมุทรสองคราบอยู่ต่อเมือง
ราชบูรี จึงเสด็จออกไปรับราชการอยู่ที่เมืองราชบูรี ได้
ตำแหน่ง “หลวงยกกระเบี้ด” เมื่อพระชนม์ 25 พรรษา
ขณะนั้นพุทธศักราช 2305 ต่อมามีอกรุงศรีอยุธยา
เลียงที่แก่เพมากศักดิ์แล้ว พระเจ้าตากสินมหาราชสถาปนา
กรุงธนบุรีขึ้นเป็นราชธานี จึงเสด็จเข้ามารับราชการอยู่ใน
พระเจ้ากรุงธนบุรีเมื่อปี พ.ศ.2312 ขณะทรงพระชนมายุ
32 พรรษา ได้เป็นพระราชนครินทร์ในกรมพระธรรมราชนับตั้ง^๒
ราชการเป็นกำลังสำคัญของพระเจ้ากรุงธนบุรี ทำการศึก
ลงความกับพม่า และรวบรวมอาณาเขตประเทศหลาภัย
ครั้ง จนได้ยศตำแหน่งเป็นพระยา罵ราช เจ้าพระยาจักษิร
และสมเด็จเจ้าพระยามหาภัตติรัตน์ศึก และต่อมามีเมืองมี
เหตุเกิดแก่พระเจ้ากรุงธนบุรี จึงได้เสด็จขึ้นครองราชย์
เป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์แรกแห่งราชวงศ์จักรี และ^๓
ได้ทรงสถาปนากรุงเทพมหานครขึ้นเป็นราชธานีลืมมา
จนกระทั่งทุกวันนี้”

จึงกล่าวได้ด้วยความภูมิใจว่า พระบาทสมเด็จพระปุทธรอดพ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงเคยเป็นอัยการมาก่อน

หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็น “พระมหากรุณาธิรัชต์ อัยการ” ดังที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระ สังฆราช รับสั่งไว้ในคราวประดิษฐาณพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาภรณ์มหาราชน ใน

พิธีเปิดอาคาร 100 ปี สำนักงานอัยการสูงสุด และพิพิธภัณฑ์อัยการไทย

๗ ะเห็นได้ว่าเมื่อครั้งก่อตั้งกรมอัยการใน ร.ศ. ๑
(พ.ศ. 2436) นั้น ทำแห่งยกระดับตรีกี้ยังคงมีอยู่
ในทุกหัวเมืองมณฑล คำว่า "ยกกรรมบัตร" ได้เปลี่ยนมาเป็น
เรียกชื่อว่า "อัยการ" เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๖
ตามพระราชโองการประกาศรวมพนักงานอัยการบ่ลงันท์ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

อย่างไรก็ได้ เดิมตามร่างประกาศฉบับนี้ ยังคงไว้คำว่า “ยกกระเบื้อง” ไว้เรียกว่า “ยกกระเบื้องรวมชนชาติ” และ “ยกกระเบื้องเมือง” แต่ครั้นสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อได้ทอดพระเนตรตรวจดูร่างแล้ว มีพระราชดำริว่า คำว่า “ยกกระเบื้อง” ตามความหมายดังกล่าว สมัยโบราณนั้นคงเปลี่ยนไปมากแล้ว ความหมายเดิมอย่างหนึ่ง แต่เมื่อเสด็จในการพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงนำม้าใช้ในช้อนบังคับลักษณะปักครองหัวเมือง ร. 116 นั้น มีความหมายผิดไปอีกอย่างหนึ่ง และเมื่อพระภัยราชาเสนาบดีกระทวงยุทธิธรรมกลับนำมาใช้ในร่างประกาศรวมพนักงานอัยการ พ.ศ.2458 นั้น แม้จะมีความหมายใกล้เคียงกับยกกระเบื้องรวมอยู่แล้ว แต่ก็

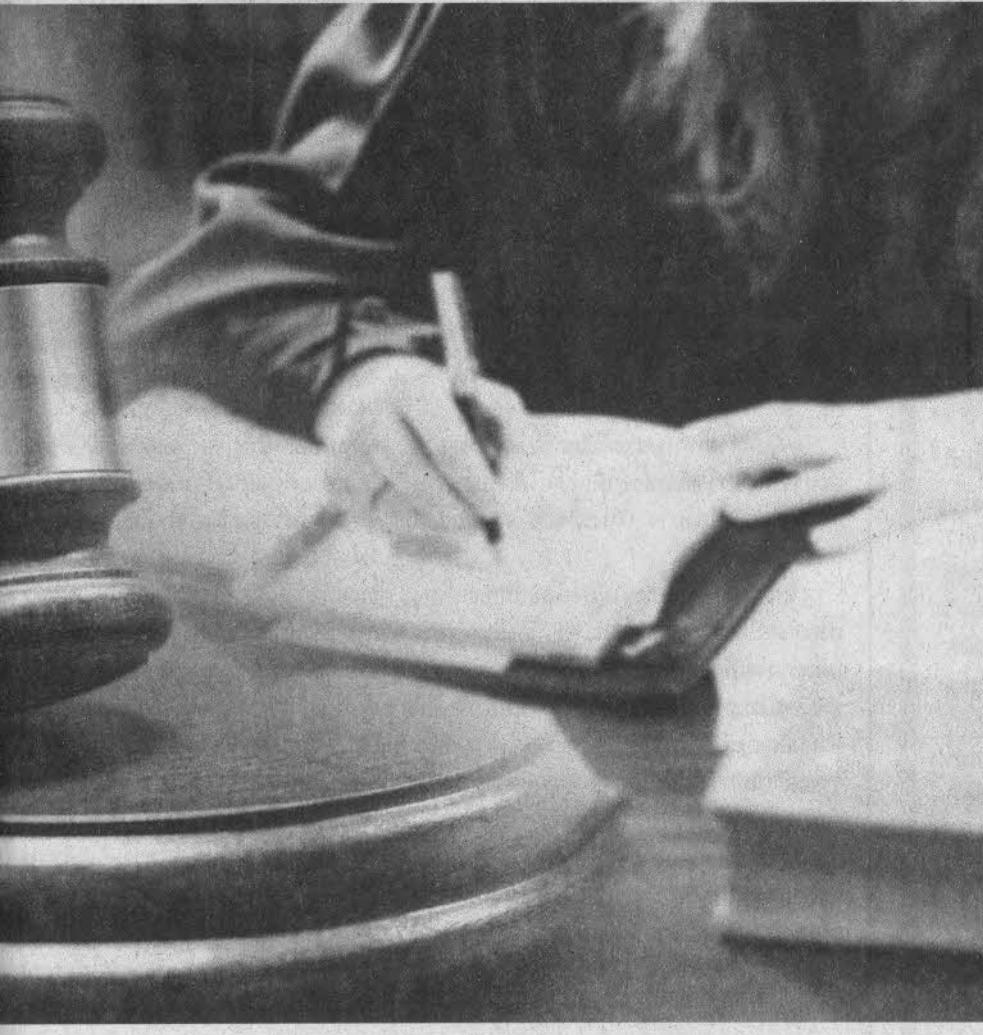
เมื่อก่อนกันที่เดียว ความหมายดังเดิมคงเปลี่ยนแปลงมากแล้ว เพราะระบบการดำเนินคดีสมัยใหม่แบบกลหนานี้ยกกระบัตรสมัยโบราณหาได้รู้จักไม่ จึงทรงพระราชดำริให้เปลี่ยนชื่อเรียกเลี้ยงใหม่ แก้คำว่า “ยกบัตร” ในร่างของเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมเป็นคำว่า “อัยการ” ทั้งหมด โดยทรงมีพระราชหัตถเลขาบันประกอบการพิจารณาประชันความในทุกงานอัยการดังนั้น

“อนึ่ง อัยการหัวเมืองที่ใช้เรียกันว่า ‘ยกระบับต์’
นั้น เที่น่าดูไม่มีมูลอย่างไร นอกจากที่สมมุติขึ้นดื้อๆ
อย่างนั้นเองดูเหมือนกรรมพราญาดำรงฯ จะต้องประஸ์ค์
แต่เพียงใช้ศักพ์เก่า เพื่อให้มีพร้อม เจ้าเมือง ปลด ยก
กระบับต์ อย่างโนราณเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นเมื่อจะ
เปลี่ยนอัยการมาขึ้นกระทรงยศธรรรมนั้นแล้วควรจะ
เปลี่ยนเรียกตามแห่ง ‘ยกระบับต์’ ว่า ‘อัยการ’ และ
คำว่า ‘ยกระบับต์’ นั้น จะได้ยกไปใช้หน้าที่ใดหน้าที่
หนึ่ง แล้วแต่กระทรงมหากาฬไทยจะเห็นเหมาะสมสืบไป”

กับราชทินนามที่ได้เคยเอามาใช้ดังต่อไปนี้
โดยมากก็ไม่ใช่นามสำหรับอัยการ เพราะจะนั่นนอกจาก
นามที่มีความแปลได้เนื่องด้วยกิจข้อการโดยตรง เช่น
“หลวงทรงสารนิติ” และพวกนามที่มีคำว่า “อัยการ”
หรือ “รัยการ” “อัยกิจ”ฯลฯ และนามที่พอเหยียดให้ได้
เช่น “หลวงบวชหารชนกิรรณ” (ราชทินนามกรมวงศ์-ยก
กระปัตรสมัยเก่า) หรือ “พระวุฒิภากภักดี” (ราชทินนาม
กรมวงศ์-ยกกระปัตรสมัยเก่า) ดังนี้แล้วนามที่เคยใช้เป็น
อัยการหัวเมืองอย่างเช่น “พระกรุงศรีวิรักษ์” “พระ
สุนทรพิพิธ” “หลวงเดชะวิชัย” “ชุมสมรรถไชยศรี”
(ราชทินนามกรมมหาดไทย) เหล่านี้เป็นต้น ให้คืนไป
กระทรวงมหาดไทย

ด้วยเหตุนี้ เมื่อประกาศรวมพนักงานอัยการเป็นทางราชการ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2459 (ร.ศ.135) จึงมีความบัญญัติว่า “ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2459 สืบไป ฯลฯ ให้เปลี่ยนนามตำแหน่งยังกระเบน ผู้บัญชาติและยังการประจำตัวเมืองผู้มีหน้าที่เป็นพนักงาน ให้ถูกชื่องอัยการในมณฑลและหัวเมืองนั้นเสีย ให้เรียกว่า อัยการมณฑลและอัยการเมืองสืบไป”

សុខភាពចំពូលរដ្ឋប៊ូជានា'

“เนื่อง อัยการหัวเมืองที่ใช้เรียกกันว่า ‘ยกกระเบื้อง’ นั้น เทืน่าว่าได้มีมูลอย่างไร นอกจากที่ล้มมุติขึ้นดื้อๆ อย่างนั้นเองดูเหมือนกรรมพราทยาดำรงฯ จะต้องประสาห์แต่เพียงใช้คัพเพาเก้ เพื่อให้มีพร้อม เจ้าเมือง ปลัด ยกกระเบื้อง อย่างโบราณเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นเมื่อจะเปลี่ยนอัยการมาขึ้นกระทรวงยุติธรรมนั้นแล้วควรจะเปลี่ยนเรียกตามแห่ง ‘ยกกระเบื้อง’ ว่า ‘อัยการ’ และคำว่า ‘ยกกระเบื้อง’ นั้น จะได้ยกไปใช้หนานที่ได้หนานที่นี่”

กับราชทินนามที่ได้เดยกามาใช้ดังแต่ยกระดับตรัตน์
โดยมากก็ไม่ใช่นามสำหรับอัยการ เพราะฉะนั้น นอกจาก
นามที่มีความแปลได้เนื่องด้วยกิจ อัยการโดยตรง เช่น
“หลวงทรงสารนิติ” และพกานนามที่มีคำว่า “อัยการ”
หรือ “วัยการ” “อัยกิจ” ฯลฯ และนามที่พอเหยียดให้ได
เช่น “หลวงบวิหารชนชาติกรรณ์” (ราชทินนามกรมวงศ์-ยก
กรณ์ตัวลงมั่ง) หรือ “พระราษฎร์ภาคภักดี” (ราชทินนาม

สิ่งที่สร้างปุญญาในประเด็นที่สอง... อัยการ มีอำนาจหน้าที่แจ้งชัดจะอะไรบ้าง? ข้อนี้ขอเรียนโดยสังเขปว่า องค์กรอัยการ โดยสำนักงานอัยการสูงสุด มีภารกิจตามกฎหมาย ในการดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่งทั้งปวง ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนความเดือดร้อน ความไม่เป็นธรรมของประชาชนทั่วไป และตามกฎหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงกรณีกฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ด้วยอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด มีดังนี้คือ...

1. จำนวนความยุติธรรม

พนักงานอัยการจะพิจารณาความร่วมมือของครอบครัว และวินิจฉัยสั่งคดีทั้งปวง ดำเนินคดีทางศาล ดำเนินการคดีตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในฐานะนายแพทย์ผู้เชื่อฟัง พ้องคดีอาญาต่อศาล ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ร้องต่อศาลให้ลั่งผัดเสียหายกระทำหรือ

และพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยให้ออกคำสั่งฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็สั่งไม่ฟ้องและปล่อยตัวผู้ต้องหาไป

ลั้งให้พนักงานสอนสวนดำเนินการสอนสวนเพิ่มเติม หรือลั่งพยานคนใดมาให้ข้อความเพื่อสั่งต่อไป

-ส่งให้พนักงานลอบสวนพยายามเบรี่ยวนี้เป็นคดี
แทนการที่จะส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ

-ในกรณีมีคำสั่งไม่พ่อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง
ถอนฟ้องอุทธรณ์ ถอนฟ้องฎีกา และคำสั่งนั้นไม่ใช้ของ
อัยการสูงสุด ถ้าในจังหวัดพระนครและชลบุรี ให้รับลง
สำเนาหน้าการสอบสวนพร้อมคำสั่งไม่พ่องไปเสนอต่อวินัย
กรรมตำรวจนายหรือรอง ถ้าในจังหวัดอื่นให้เสนอต่อวินัย
ตำรวจนายผู้รับผิดชอบในจังหวัดนั้นๆ ต่อไป

2. รักษาผลประโยชน์ของรัฐ

สำนักงานอัยการสูงสุด พิจารณาแล้วให้คำปรึกษา
ด้านกฎหมายแก่ส่วนราชการ หน่วยงานต่างๆ ของ
รัฐ ดำเนินการคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐและ
นิตบุคคลที่ตั้งขึ้นโดยพระราชนูญยติ หรือพระราชน
กฤษฎีกาในฐานะทนายแหน่งนิมน และในคดีแพ่ง มีอำนาจ
และหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง กับมี
อำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็น
อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ เช่น การว่าด้วย
หรือแก้ต่างแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง

3. คุณครองสหัสและเริรภากพของประชาชน

สำนักงานอัยการสูงสุดให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ดังนี้

ในคดีทรายภรพหนังผู้เดฟ่องเงยมีเดดายกฎหมาย
ห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้
ไว้ ดังนั้น ที่ว่าด้วยเรื่องนี้ จึงต้องยกเว้น

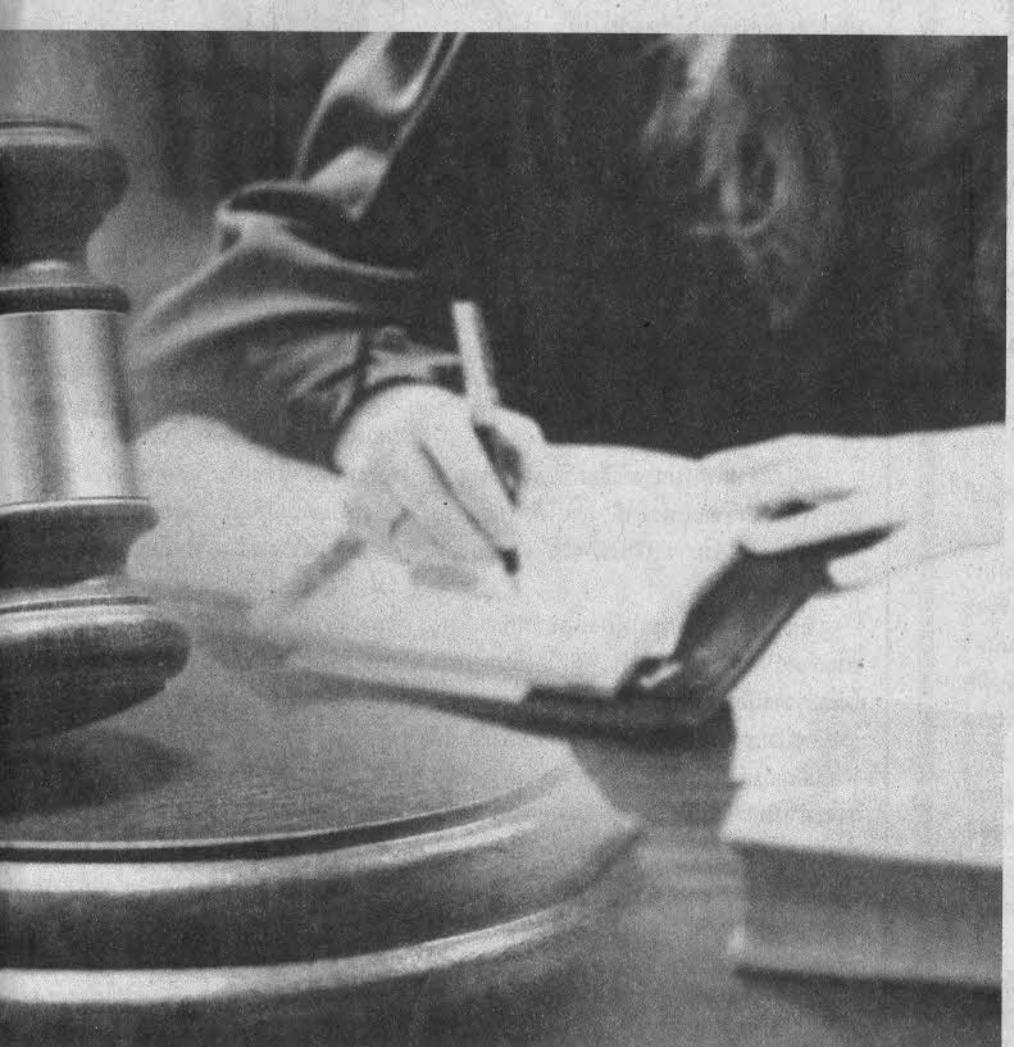
เนคดี้เพง ผู้จะเป็นผู้บุพการของตนไม่ได้ เทเมื่อ
มีผู้ได้ร้องขอเข้ามานะ พนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์
ฟ้องแทนได้

ในคดีอาญา ผู้ใดจะพ้องผบุพการของตนไม่ได้ เมื่อมีผู้ได้ร้องขอขึ้นมาพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ พ้องแทนได้

อิกทั้งการใหบริการชายเหลือทางกฎหมายแก
ประชาชนผู้ยากไร และประชาชนในชนบท เช่น การให
คำปรึกษาด้านกฎหมาย การประนองน้อพิพาก

พร้อมกับการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่นๆ

ทั่วประเทศ เป็นอาทิ
เมื่อประวัติศาสตร์ของ “ยกกระเบนตร” หรือ “อัยการ”
ปรากฏข้อเท็จจริงว่า พระมหาภิกษุธรรมดีคือ พระบานลอมเดชา
พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระปฐมบรมวงศ์เจ้ากรี
แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงเคยดำรงตำแหน่ง “อัยการ”
มา ก่อนถังกล้า ยังผลให้ช้าราชการอัยการทุกคนรวมทั้ง
ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างบังเกิดความเป็นเลิศอย่างที่สุดว่า ครั้งหนึ่งใน
ชีวิตได้มีโอกาสเป็นล้วนหนึ่งในองค์กรอันทรงเกียรติแห่ง

"อนึ่ง อัยการหัวเมืองที่ใช้เรียกกันว่า 'ยักกระบัตร' นั้น เท็นว่าดูไม่มีมูลอย่างไร นอกจากที่สมมุติขึ้นดื้อๆ อย่างนั้นเองดูเหมือนกรรมพระยาดำรงฯ จะต้องประสงค์ แต่เพียงใช้ศักดิ์พ่อ เก่า เพื่อให้มีพร้อม เจ้าเมือง ปลัด ยัก กระบัตร อย่างไม่รวมเท่านั้นเอง เพราจะนั้นเมื่อจะ เปลี่ยนอัยการมาขึ้นกระทรวงยุติธรรมนั้นแล้วควรจะ เปลี่ยนเรียกตำแหน่ง 'ยักกระบัตร' ว่า 'อัยการ' และ คำว่า 'ยักกระบัตร' นั้น จะได้ยกไปใช้หน้าที่เดินหน้าที่ หนึ่ง แล้วแต่กระทรวงมหาดไทยจะเห็นเหมาะสมลืมสิบไป"

กับราชทินนามที่ได้เคยเอามาใช้ดังแต่ยกเว้นบัตรนั้น โดยมากก็ไม่ใช่นามสำหรับอัยการ เพราะจะนั้น นอกจาก นามที่มีความแปลได้เนื่องด้วยกิจอัยการโดยตรง เช่น “หลวงทรงสารนิติ” และพวทนามที่มีคำว่า “อัยการ” หรือ “รัษยการ” “อัยกิจ” “ฯลฯ” แลนนามที่พอเหยียดได้ให้ เช่น “หลวงบริหารชนเมือง” (ราชทินนามกรมวงศ์-ยก กรมบัตรล้มย่าง) หรือ “พระชุติมภาคภักดี” (ราชทินนาม กรมวงศ์-ยกกระเบื้องล้มย่าง) ดังนี้แล้วนามที่เคยใช้เป็น อัยการหัวเมืองอย่างเช่น “พระกรุงศรีบวิรักษ์” “พระ คุณทรพิพิธ” “หลวงเดชะวิชัย” “ขุนสมรถไชยศรี” (ราชทินนามกรมมหาดไทย) เหล่านี้เป็นต้น ให้คืนไป กระทรวงมหาดไทย

ด้วยเหตุนี้ เมื่อประกาศรวมพนักงานอัยการเป็นทางราชการ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2459 (ร.ศ.135) จึงมีความบัญญัติว่า “ดังต่อไปนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2459 ลับไป ฯลฯ ให้เปลี่ยนนามตำแหน่งยกระดับตร ถอน职และยกกระบัตรเมืองผู้มีหน้าที่เป็นพนักงาน ให้อยู่ของอัยการในขณะเดียวกันนั้นเสีย ให้เรียก ว่า อัยการ湿润职และอัยการเมืองลับไป”

ลヘルบปุจจามิประเด็นที่สอง... อัยการ มีอำนาจหน้าที่แจ้งข้อความใดอย่างไรบ้าง? ข้อนี้ขอเรียนโดยสังเขปว่า องค์กรอัยการ โดยสำนักงานอัยการสูงสุด มีภารกิจตามกฎหมาย ในการดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่งทั้งปวง ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนความเดือดร้อน ความไม่เป็นธรรมของประชาชนทั่วไป และตามกฎหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงกรณีกฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอัยการ ด้วยอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด มีดังนี้คือ...

1. อำนวยความยุติธรรม

พนักงานอัยการจะพิจารณาความร่วมของข้อมูลวรรณคดี และวินิจฉัยลั่งคดีทั้งปวง ดำเนินคดีทางศาล ดำเนิน วรรณคดีตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในฐานะ พนักงานแผ่นดิน เช่น พ้องคดีอาญาต่อศาล, ยื่นคำร้องขอ เข้าร่วมเป็นโจทก์, ร้องต่อศาลให้ลั่งผู้เสียหายกระทำหรือ ละเว้นกระทำ, ยื่นฟ้องคดีที่ผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องคดีไว้ แล้ว, พ้องเรียกทรัพย์สินแทนผู้เสียหาย, ยื่นคำร้องขอให้ ศาลออกหมายชักผู้ต้องหา, ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปล่อย คนที่ต้องถูกคุมขัง, คัดค้านการให้ประกันตัวผู้ต้องหาหรือ จำเลย, อุทธรณ์ ฎีกា ในการณ์ผิดสัญญาประกันต่อศาล, ลั่งให้ด้วยหรือให้ทำการลอบสวนต่อไป

ในการนี้ที่พนักงานสอบสวนมีความเห็นลังไม่พ่อง
และพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยให้ออกคำสั่งไม่พ่อง
และแจ้งคำสั่งนี้ให้พนักงานสอบสวนทราบ แต่ถ้าไม่เห็น
ชอบด้วยก็ให้วางฟ้อง

ในกรุงศรีที่พนักงานส่วนใหญ่ความเห็นควรอ้างฟ้อง

และพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยให้ออกคำสั่งฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ลั่งไม่ฟ้องและปล่อยตัวผู้ต้องหาไป

สั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม
หรือล่ำพญาคนใดมาให้ข้อความเพื่อสั่งต่อไป

-สั่งให้พนักงานสอบสวนพยายามเบรี่ยงเทียบคดี
แผนการที่จะส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ

-ในกรณีมีคำสั่งไม่พ่อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ก่อนพ้อง
ดอนพ้องอุทธรณ์ ก่อนพ้องฎีกา และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของ
อัยการสูงสุด ถ้าในจังหวัดพระนครและชลบุรี ให้รื้อลง
สำเนาการสอบสวนพร้อมคำสั่งไม่พ่องไปเสนอขออิบตี
กรรมตำรวจนครบาล ถ้าในจังหวัดอื่นให้เสนอต่อนาย
ตำรวจนครบาลผู้รับผิดชอบในจังหวัดนั้นๆ ต่อไป

2. วิภาคผลประโยชน์ของรัฐ

สำนักงานอัยการสูงสุด พิจารณาและให้คำปรึกษา
ด้านกฎหมายแก่ส่วนราชการ หน่วยงานต่างๆ ของ
รัฐ ดำเนินการคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐและ
นิตบุคคลที่ตั้งขึ้นโดยพระราชนิยมญัตติ หรือพระราชน
กฤษฎีกาในฐานะหน่วยแผ่นดิน และในคดีแพ่ง มีอำนาจ
และหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง กับมี
อำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็น
อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ เช่น การว่าด้วย
หรือแก้ด่างแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง

3. คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

สำนักงานอัยการสูงสุดให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ดังนี้

ในคดีที่ร้ายกาจผู้หนึ่งผู้ใดฟ้องเรื่องไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

ในคดีแพ่ง ผู้ใดจะพึงผู้บุพการีของตนไม่ได้ แต่เมื่อ
มีผู้ได้ร้องขอขึ้นมา พนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์
ฟ้องแทนได้

ในคดีอาญา ผู้ใดจะฟ้องผู้บุพการีของตนไม่ได้ แต่เมื่อมีผู้ใดร้องขอขั้นมาพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องแทนได้

อีกทั้งการให้นริการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ยากไร้ และประชาชนในชนบท เช่น การให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย การประนอมข้อพิพาท

พร้อมกับการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่นๆ ด้วยโฆษณา เป็นต้น

เมื่อประวัติศาสตร์ของ “ยกกระเบื้อง” หรือ “อ้ายการ” ปรากฏข้อเท็จจริงว่า พระมหาบดีริยคือ พระบพทสมเด็จ พระพุทธยอดฟ้าหูฟ้าโลกมหาราชน พระปฐมบรมวงศ์ที่ครองแผ่นดินไทย ทรงเคยดำรงตำแหน่ง “อ้ายการ” แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงเคยดำรงตำแหน่ง “อ้ายการ” มาก่อนดังกล่าว ยังผลให้ช้าราชการอ้ายการทุกคนรวมทั้ง ผู้เชี่ยวชาญด้วยตัว本身的ความเป็นตืออย่างที่สุดว่า คงหนึ่งในชีวิตได้มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งในองค์กรอันทรงเกียรติแห่งนี้ อย่างไรก็ตามใจยัง

ดังนั้น ในระหว่างที่ผู้เชี่ยวชาญดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอัยการสูงคุณภาพอยู่ จึงได้อภิปรายในการประชุม กล่าวเน้นให้พนักงานอัยการทุกท่าน จัดตั้งศูนย์ในกรอบแห่งจริยธรรม และการรักษาความยโดยอาชัย บนคุณธรรมเป็นศรัณะ เพื่อความมั่นคงในวิชาชีพ และคงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์คริสต์แห่งชาราชการอัยการ ให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบง่าย รวดเร็ว โปร่งใส ซึ่งนับว่าเป็น

ໄຟລະອົບ ອະນະໂລກ

ເມືອງ ແກ້ວມະນຸ